

операційні витрати (Дт 949 «Інші витрати операційної діяльності» – Кт 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»).

Отже, для перспектив у забезпеченні ефективності розвитку вітчизняного бізнесу в умовах пандемії COVID-19 є соціальна відповідальність суб'єктів господарювання. При цьому відчутним засобом регулювання раціональності контролю заходів з охорони праці на підприємствах є бухгалтерський облік, який забезпечує вибір оптимального варіанту вкладення коштів.

Література:

1. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 641 URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-vstanovlennya-karantynu-ta-zapr-641> (дата звернення: 02.11.2020).

2. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон від 6.04.2000 № 1645-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text> (дата звернення: 02.11.2020).

3. Карпова В. Облік заходів щодо Covid-19. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-karantyn-122-uchet-meropriyatij-po-covid-19> (дата звернення: 02.10.2020).

Abstract: Information on the prospects of accounting as a basis for control of labor protection measures at the enterprise in a pandemic COVID-19 is provided. The purpose, mechanism and accounting tools that are necessary to optimize their operation are highlighted. The state of application of optimal accounting methods for measures to minimize the impact of the pandemic on workers has been studied.

Key words: accounting, pandemic, labor protection, COVID-19.

ЕТАПИ АНАЛІЗУ РИЗИКУ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

М. В. ДУБІНІНА

доктор економічних наук, професор, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

М. Т. ТЕЛОВАТА

доктор економічних наук, професор, Національна академія статистики, бухгалтерського обліку та аудиту, Київ, Україна

А. С. ЦИБУЛЬКІНА

здобувач вищої освіти, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

М. В. ФІЛШИН

здобувач вищої освіти, Національної академії статистики, бухгалтерського обліку та аудиту, Київ, Україна

Анотація. Розглянуто сутність дефініції «ризик». Проаналізовано етапи аналізу ризиків в бухгалтерському обліку аграрних підприємств.

Ключові слова: ризик, бухгалтерський облік, аналіз, аграрні підприємства

Діяльність суб'єктів господарювання в турбулентному середовищі вимагає постійного прийняття рішень щодо всіх аспектів їх діяльності. Процес прийняття рішень за своєю суттю пов'язаний з ризиком. Здійснення вибору стосується також організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, що розуміється як комплексна система, спрямована на надання інформації не тільки ретроспективної, що відображає результати минулої діяльності, а й перспективної інформації, що охоплює майбутні події. Основним завданням бухгалтерського обліку є надання зовнішнім та внутрішнім користувачам правдивої та достовірної інформації про майновий та фінансовий стан суб'єкта господарювання. Ось чому так важливо своєчасно виявити фактори ризику та мати можливість оцінити його масштаби, щоб мати змогу вжити попередніх заходів для запобігання негативним наслідкам.

Значення слова «ризик» еволюціонувало через великі географічні відкриття та торгові подорожі, що відбулися на рубежі століть. З шістнадцятого століття це слово почало набирати позитивного значення у значенні «мужність, вступ у бізнес і прагнення до успішного економічного результату» [1]. Етапи розвитку наукового визначення ризику є результатом еволюції термінів ризику та невизначеності. Ризик визначається на основі різних наук і теорій: економіки, поведінкових наук, юридичних наук, психології, статистики, страхування, теорії ймовірностей та інших. Це пов'язано з наявністю ризику у всіх сферах людської діяльності. Змінність результатів і непередбачуваність подій безпосередньо пов'язані з цим. Тому неможливо дати єдине визначення поняття «ризик». У наш час слово «ризик» використовується у повсякденному житті для опису ймовірності небажаного явища або непередбачених збитків, незалежно від можливості їх вимірювання. Ризик супроводжує діяльність людини з початку історії у кожній сфері життя. Ризик - це не однорідне явище, він мінливий, природний і загальний [2].

Ефективне управління аграрними підприємствами вимагає виявлення та оцінки ризиків, що супроводжують усі аспекти їх діяльності. Система

бухгалтерського обліку, що функціонує в аграрних підприємствах, також схильна до загроз та ризиків. Це вимагає використання відповідних методів, що дозволяють ідентифікувати, вимірювати та оцінювати [3]. Аналіз ризиків в системі бухгалтерського обліку складається з наступних етапів:

1. Ідентифікація ризиків - полягає у повному визнанні видів ризиків, які можуть виникнути, та їх впливу на діяльність суб'єкта господарювання.

2. Опис ризику, тобто визначення характеристик виявленого ризику, що дозволить їх порівняти.

3. Оцінка ризику, яка полягає у врахуванні фінансових наслідків та ймовірності настання події.

4. Вирішення виявленого ризику - прийняття рішення про значущість ризику, наскільки ризик впливає на систему бухгалтерського обліку, присвоюючи шкалу важливості, повноважень та відповідальності; також необхідно визначити рівень даного ризику, прийнятий підприємством.

5. Реакція на ризик, тобто свідомо модифікація ризику та вжиття відповідних дій відповідальними особами.

6. Моніторинг та перегляд ризиків, що проявляється у вигляді систематичного спостереження факторів ризику та звітуванням перед головним бухгалтером.

Правильне виявлення сфер ризику в системі бухгалтерського обліку визначає значущість і значимість ризиків у системі бухгалтерського обліку. Крім того, це допомагає визначити, який рівень ризику є прийнятним для керівництва. Це також створює основу для вжиття коригувальних чи профілактичних заходів [4].

Основою правдивих та достовірних даних, отриманих із системи бухгалтерського обліку, є бухгалтерські записи, які ведуть працівники бухгалтерії. Проведені дослідження вказують на те, що в бухгалтерському обліку сфера, пов'язана із застосуванням положень бухгалтерського обліку та податкового законодавства, а також передача даних бухгалтерського обліку у бухгалтерській програмі є найбільш схильною до ризику.

Література:

1. Вигівська І. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємницькими ризиками / І. М. Вигівська, І. Л. Грабчук, О. О. Зеленіна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2015. – Вип. 1 (31). – С. 70–79.

2. Дерун І.А. Ідентифікація ризиків в системі бухгалтерського обліку підприємства / І.А. Дерун // Економічний часопис - XXI. – 2016. – № 159(5–6). – С. 97–100.

3. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посіб.] / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

4. Кравченко В. А. Виявлення та опис підприємницьких ризиків: практичний алгоритм для українського бізнесу / В. А. Кравченко // Вісник Запорізького нац. ун-ту. – 2008. – № 1 (3). – С. 63–70.

Abstract. The essence of the definition of «risk» is considered. The stages of risk analysis in the accounting of agricultural enterprises are analyzed.

Key words: risk, accounting, analysis, agricultural enterprises